

Solitaire bijen

in mijn tuin

Tekst en foto's Ina van der Vlist

Ina van der Vlist schrijft over solitaire bijen in haar tuin en directe omgeving. Dit keer over slobkousbijen, *Macropis*.

Ruim twee jaar geleden vond ik voor het eerst een slobkousbij. Het mannetje zocht nectar op witte honingklaver. Vorig jaar zag ik op grote wederik (*Lysimachia vulgaris*) de vrouwtjes met grote klonten geel stuifmeel aan hun poten. Door stekelige braamtakken kon ik helaas niet dichtbij komen. Dit jaar, op een vrij bewolkte dag, had ik meer geluk. Langs een beek groeide tussen de grote kattenstaarten (*Lythrum salicaria*) volop grote wederik. Acht rustende vrouwtjes zaten op die bloemen. Ze lieten zich goed benaderen. Toen even later de zon tussen de wolken door piepte, kwamen de dames meteen in actie. Een paar mannetjes volgden snel.

Beschrijving slobkousbijen

Slobkousbijen zijn weinig behaarde, zwarte bijen met smalle witte haarbandjes op

het glanzende achterlijf. De schenen aan de achterpoten van de vrouwtjes zijn dicht- en witbehaard. De witte haren steken scherp af tegen de zwarte op de dijen daarboven en de zwarte of bruine haren eronder. De mannetjes lijken veel op de vrouwtjes, maar hun gezicht is lichtgeel en ze hebben kortere haren aan de poten. In Nederland leven de algemeen voorkomende gewone slobkousbij, *Macropis europaea* en de zeer zeldzame bruine slobkousbij, *M. fulvipes*. De bruine komt enkel op een paar plekken in Noord-Brabant en in het zuiden van Limburg voor en is met 9-10 mm één millimeter groter dan de gewone. Verschil tussen de soorten is er nauwelijks. Bij de mannetjes van de bruine slobkousbij is de bovenlip geel en bij de mannetjes van de gewone slobkousbij zwart of deels zwart. Verder verschillen de schenen van de achterpoten iets. Bij de vrouwtjes is de beharing onder de witte haren op de midden- en achterpoot zwart bij de

gewone en bruin bij de bruine slobkousbij.

Nesten

De bijen graven ondiepe nesten in de grond. Soms liggen er meerdere bij elkaar. Daarin liggen meestal twee tot vier broedcellen. De broedcellen worden bekleed met een wasachtig laagje. Onder andere door de olie van de wederik is dat laagje waterafstotend. Het voedsel in de broedcellen bestaat vooral uit stuifmeel, olie en wat nectar.

Nestparasiet

De nestparasiet bij slobkousbijen is de bonte viltbij (*Epeoloides coecutiens*). De vliegtijd is net als bij de slobkousbijen van half juni tot eind augustus. Bonte viltbijen zag ik nog nooit. Daarvoor moet ik zoeken in de buurt van grote wederik en op hun nectarplanten. Haagwinde en paarse bloemen zijn dan favoriet.

Stuifmeelspecialisten

Hoewel wederiksoorten voor honingbijen weinig interessant zijn, kunnen

slobkousbijen niet zonder.

De vrouwtjes verzamelen stuifmeel en olie van de bloemen. Aan de achterpoten wordt dat opgeslagen en vermengd en zo ontstaat er een compacte massa van olie en stuifmeel.

Wederik levert geen nectar. Voor die zoetigheid bezoeken slobkousbijen daarom allerlei andere planten.

Slobkousbijen kunnen, in verhouding tot hun grootte, zeer veel stuifmeel dragen. Net als stuifmeel, wordt olie vooral in de bloemkroon van wederik verzameld.

In de omgeving groeit, op verschillende natte plekken langs slootkanten en in greppels, grote wederik en daar vond ik de gewone slobkousbijen. Mannetjes slapen en schuilen vaak op de grote wederik. Regelmatig zitten ze dan in een groep op dezelfde plant in de buurt van nestplaatsen. Op puntwederik zag ik nooit beestjes. Die woekeraar is daarom weer grotendeels uit mijn tuin verwijderd. Laat de zeldzame bruine slobkousbij nou het liefste die wederik bezoeken! ●

Mannetje gewone slobkousbij. De zwarte bovenlip onder het gele gezicht maakt het verschil. Bij de mannelijke bruine slobkousbij is de bovenlip geel

Gewone slobkousbij. Dit slapende vrouwtje houdt zich stevig vast aan de meeldraden van de grote wederik. Het wit van de slobkousen steekt duidelijk af

Bonte viltbijen fourageren graag op roze bloemen. Dit mannetje haalt nectar op akkerdistel. Foto Pieter van Breugel